

ΣΤΑ
ΧΡΟΝΙΑ
ΤΗΣ
ΝΤΡΟΠΗΣ

ΕΥΘΥΜΙΑ ΑΘΑΝΑΣΙΑΔΟΥ

ΤΙΤΛΟΣ: Στα χρόνια της ντροπής
ΣΥΓΓΡΑΦΕΑΣ: Ευθυμία Αθανασιάδου
ΣΕΙΡΑ: Ελληνική λογοτεχνία
ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ - ΔΙΟΡΘΩΣΗ ΚΕΙΜΕΝΟΥ: Μαριάννα Σωκράτους
ΣΕΛΙΔΟΠΟΙΗΣΗ: Εκδόσεις Έξη
ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΕΞΩΦΥΛΛΟΥ: Εκδόσεις Έξη

Copyright © Ευθυμία Αθανασιάδου
Copyright © 2025 Εκδόσεις Έξη

ISBN: 978-618-5713-85-0

Το παρόν έργο πνευματικής ιδιοκτησίας προστατεύεται κατά τις διατάξεις της ελληνικής νομοθεσίας (Ν.2121/1993, όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει σήμερα) και τις διεθνείς συμβάσεις περί πνευματικής ιδιοκτησίας. Απαγορεύεται η κατ' οποιονδήποτε τρόπο ή μέσο (ηλεκτρονικό, μηχανικό ή άλλο) αντιγραφή, φωτοανατύπωση και γενικός αναπαραγωγή, μετάφραση, διασκευή, αναμετάδοση σε οποιαδήποτε μορφή και εν γένει εκμετάλλευση του συνόλου ή μέρους του έργου χωρίς τη γραπτή άδεια του εκδότη.

Εκδόσεις Έξη
Λουίζης Ριανκούρ 13
11523 Αθήνα
Τηλ.: 211 4111078
www.ekdoseiseksi.gr
email: info@ekdoseiseksi.gr

Ευθυμία Αθανασιάδου

ΣΤΑ ΧΡΟΝΙΑ ΤΗΣ ΝΤΡΟΠΗΣ

Εκδόσεις Έξη

«Κατίνα, βιάσου! Μην ξεχάσεις να πάρεις το καλάθι με τα τρόφιμα. Άντε, μη βραδιαστούμε, έχουμε δρόμο μπροστά μας και θα μας περιμένει ο ξάδερφος μου. Να ξεκινήσουμε όσο είναι νωρίς, γιατί η μέρα προβλέπεται ζεστή», φώναζε ο Νίκος στη γυναίκα του χωρίς να παίρνει ανάσα, ενώ πηγαινοερχόταν στην αυλή τοποθετώντας τα πράγματα πάνω στο κάρο.

Πολλές φορές έφερνε τα χέρια του στο πρόσωπό του, σκουπίζοντας βιαστικά τον ιδρώτα που έτρεχε από το μέτωπό του και αμέσως τα κατέβαζε, σκουπίζοντάς τα πάνω στο σκούρο φθαρμένο παντελόνι του. Αν και πρωί, η ζέστη ήταν αφόρητη. Μόνο η φωνή του Νίκου ακουγόταν και ενδιάμεσα έσπαγαν την ησυχία πού και πού οι πετεινοί, που ξεκινούσαν το πρωινό τους λάλημα. Ήταν η ώρα εκείνη που κυριαρχούσε μέσα στην απόλυτη ησυχία το

συναίσθημα της γαλήνης και της χαλάρωσης.

«Κοντεύω! Μαζεύω τα τελευταία πράγματα και θα φωνάξω τα παιδιά. Προσπαθώ, Νίκο μου. Κάνω όσο πιο γρήγορα μπορώ», ακούστηκε δυνατή η φωνή της Κατίνας από το εσωτερικό του σπιτιού.

Ο τόνος της φανέρωνε κούραση. Από την προηγούμενη ημέρα ήταν ήδη σε ένταση, με τόσα άτομα μέσα στο σπίτι, να φροντίζει για όλους. Κάποιες δουλειές τις μοιραζόταν με την πεθερά της. Τώρα, ένιωθε πελαγωμένη, προσπαθώντας να αντεπεξέλθει στις ετοιμασίες της αναχώρησής τους. Ένα καινούργιο ξεκίνημα προβλεπόταν στη ζωή της από 'δώ και πέρα, και δεν ήταν μόνη. Υπήρχαν στη ζωή της τρία μικρά παιδιά. Αισθανόταν φόβο, όσο σκεφτόταν τι θα αντιμετώπιζαν. Όχι πως δεν εμπιστευόταν τον άντρα της, βασιζόταν στα χέρια και στο μυαλό του. Κάτι υπήρχε μέσα της, όμως, που την τρώμαζε. Ίσως το άγνωστο, μη γνωρίζοντας το τι θα συναντήσει, τι την περίμενε, ποια θα ήταν η ζωή τους ξεκινώντας ξανά από το μηδέν. Δεν ήταν η γυναίκα που θα έπαιρνε εύκολα ρίσκο. Άλλωστε, δεν έπαιρνε ποτέ πρωτοβουλία για οτιδήποτε, πέραν του νοικοκυριού της. Άκουγε και συμβουλευόταν πάντα τον άντρα της στη ζωή της.

Αντιθέτως, ο Νίκος της ήταν μέσα σε όλα, εκείνος έπαιρνε τις αποφάσεις για την οικογένειά τους.

Είχε τον πρώτο λόγο και αυτό που έλεγε ήταν νόμος και έπρεπε να γίνει. Η γυναίκα του ακολουθούσε πιστά τις ιδέες και τη γνώμη του. Έτσι, κυριαρχούσε μια ισορροπία στη σχέση τους.

«Μαρία! Τασούλα! Παύλο! Ελάτε! Πού βρίσκεστε; Κρυφτήκατε; Μ' ακούτεεε; Σε λίγο φεύγουμε. Ελάτε, θέλω να σας δω. Πρέπει να βιαστούμε, γιατί ο ήλιος άρχισε ν' ανεβαίνει και θα μας πιάσει ζέστη. Ο μπαμπάς είπε... Μα... πού στο καλό κρυφτήκατε; Μ' ακούσατεεε;» φώναζε με όλη της τη δύναμη, σπάζοντας για άλλη μια φορά την απόλυτη ησυχία.

Έβγαλε την πολυφορεμένη σκούρα ποδιά της και την ακούμπησε επάνω στο μικρό και στενό περβάζι του παραθύρου. Σήκωσε βιαστικά το κεφάλι της προς τον ουρανό, υπολογίζοντας μ' αυτόν τον τρόπο την ώρα. Μην παίρνοντας απάντηση από τα παιδιά της, επέστρεψε στην κουζίνα εκνευρισμένη, ακουμπώντας την κανάτα που είχε πάρει καθώς έμπαινε στο σπίτι από την τάβλα, πάνω στο μεγάλο ξύλινο τραπέζι. Ξαναβγήκε κάνοντας τον σταυρό της - μια κίνηση που συνήθιζε πρωί βράδυ. Ακολουθούσε πιστά τις συμβουλές των γονιών της πως έπρεπε να προσεύχεται καθημερινά.

Με τον άντρα της παντρεύτηκαν από προξενιό, ένα σύνθητες γεγονός για την εποχή τους. Η Κατίνα ήταν από το διπλανό χωριό, ένα χωριό που είχε

πολύ λιγότερους κατοίκους από εκείνο του άντρα της. Μισή ώρα δρόμος με τα πόδια η απόσταση. Μια προξενήτρα τους ένωσε. Δεν ζητούσαν πολλά από τη ζωή τους, ήταν απλοί άνθρωποι. Επιθυμούσαν και οι δύο να δημιουργήσουν οικογένεια, να κάνουν παιδιά και να ζήσουν ειρηνικά και αγαπημένα. Της Κατίνας της αρκούσε να έχουν τα απαραίτητα, δεν ζήλευε, ούτε ονειρευόταν μια πλούσια ζωή, ήταν ολιγαρκής. Μόνο που δεν υπολογίσανε τη φτώχεια, αν και κανένας εκείνα τα χρόνια δεν τη σκεφτόταν. Ήταν κάτι το φυσιολογικό. Παντρεύονταν χωρίς δεύτερη σκέψη, πολλές φορές μην έχοντας ούτε τα απαραίτητα. Οι άντρες που έπαιρναν προίκα, ήταν σε προνομιούχα θέση. Η Κατίνα, όμως, δεν είχε σχεδόν τίποτε. Οι δικοί της της έδωσαν μόνο κάτι μικροπράγματα κι ένα γουρουνάκι σαν δώρο για τον γάμο. Και το ζευγάρι αρκέστηκε σ' αυτά, νιώθοντας αμέριστη ευγνωμοσύνη.

Οι γονείς της φτωχοί, με ελάχιστα εισοδήματα. Είχε τρία αδέρφια, και μία η Κατίνα τέσσερα, μοναχοκόρη. Τα αδέρφια της είχαν μεταναστεύσει στην Αμερική, αφήνοντάς την πίσω να προσέχει τους γονείς της, λες και ήταν το καθήκον της. Έτσι πάντρεψαν την κόρη τους, ελπίζοντας πως θα τους παρασταθεί στα γεράματά τους.

Στην αρχή, είχε προτάσεις από τα αδέρφια της

να πάει κοντά τους, η ίδια όμως αρνήθηκε, μην μπορώντας να εγκαταλείψει τους γονείς της, τους οποίους φρόντισε μέχρι το τέλος τους. Κανένας αδελφός της δεν επέστρεψε πίσω στο χωριό. Έστειλαν μοναχά μετρημένα δολάρια για τις κηδείες τους. Όλοι είχαν τις υποχρεώσεις τους στα ξένα. Με το πέρασμα του χρόνου, ελαττώθηκαν τα γράμματα και τα εμβάσματα περιορίστηκαν. Η Κατίνα ποτέ της δεν παραπονέθηκε, αλλά κατά βάθος την πονούσε, πληγωνόταν, διαπιστώνοντας πως την ξέχασαν. Τους δικαιολογούσε όμως, λέγοντας στον εαυτό της πως οι υποχρεώσεις τους ήταν πολλές, αφού όλοι τους είχαν δημιουργήσει οικογένεια. Άκουγε καμιά φορά από τους χωριανούς πως όσοι είχαν φύγει, έστελναν εμβάσματα σ' αυτούς που άφησαν πίσω, όμως δεν ζήλευε. Συνέχισε να ζει με τη σκέψη και την ανάμνησή τους. Ευχόταν να ήταν καλά όλοι τους κι έτσι πορευόταν.

Ο Νίκος, όταν την πρωτοαντίκρισε, τη συμπάθησε, έδειξε το ενδιαφέρον του και δέχτηκε χωρίς δεύτερη σκέψη να τη στεφανωθεί. Λάτρευσε την καλοσύνη της, τον ήρεμο χαρακτήρα της και το όμορφο πρόσωπό της. Γλέντησαν μέχρι πρωίας στον γάμο τους, όπου παρευρέθηκε όλο το χωριό, στην αυλή του σπιτιού τους. Έσφαξαν ένα γουρούνι και οι χωριανοί πρόσφεραν κι εκείνοι ό,τι είχαν.

Έτσι, δέθηκαν οι δυο τους και αγαπήθηκαν με την πάροδο του χρόνου, έγιναν ένα.

Η Κατίνα ήταν πάντα υπάκουη απέναντι στα πεθερικά της, που την αγαπούσαν σαν κόρη τους. Δεν είχε κανένα παράπονο από αυτούς. Η φτώχεια, ωστόσο, παρέμεινε στο σπιτικό τους, όσο κι αν προσπαθούσαν να αντεπεξέλθουν. Πολλά τα στόματα και λίγα τα έσοδά τους. Ο Νίκος ήταν εργατικός, τίμιος, αλλά φτωχός. Και η φτώχεια, δυστυχώς, δεν γεμίζει την κοιλιά. Η πείνα φέρνει τη δυστυχία. Δεν κάλυπταν ούτε τις βασικές τους ανάγκες. Ήθελαν και έπρεπε να ξεφύγουν από τη μίζερη κατάστασή τους. Ο Νίκος ήταν αποφασισμένος να ρισκάρει και ν' αλλάξει τον τρόπο ζωής τους προς το καλύτερο...

Τα τρία αδέρφια παίζανε τώρα ξέγνοιαστα κάτω από την τεράστια καρυδιά που βρισκότανε στο πίσω μέρος της αυλής του σπιτιού, αφού βγήκαν από την κρυφώνα τους. Υπήρχε μεγάλη άπλα γύρω από το σπίτι, όπως και σ' όλα τα σπίτια του χωριού. Το κάθε ένα από αυτά περιτριγυριζόταν από μια μεγάλη αυλή, έχοντας τον δικό του κήπο. Η καρυδιά πρόσφερε τον παχύ της ίσκιο τα ζεστά καλοκαίρια και ήταν το αγαπημένο σημείο απόλαυσης μέρα και νύχτα. Κάθε Σεπτέμβρη, οι μεγαλύτεροι τίνιζαν κάθε μέρα τα τεράστια κλαδιά της με ράβδισμα

για να μαζέψουν τα καρύδια, πριν ακόμη ωριμάσουν. Τα παιδιά έτρεχαν και τα μάζευαν, βάζοντάς τα μέσα σ' ένα μεγάλο κοφίνι. Στη συνέχεια τα ξεφλούδιζαν και τα άφηναν πρώτα στον ήλιο να ξεραθούν και ύστερα τα φύλαγαν σε ξερό και δροσερό μέρος του σπιτιού. Η καρυδιά αυτή ήταν η αγαπημένη των παιδιών, που πολλές φορές ο κρυμμένος διατροφικός θησαυρός της τα χόρταινε και γέμιζε την κοιλίτσα τους.

Η Μαρία ήταν η πρωτότοκη κόρη. Κρατούσε στην αγκαλιά της μια πάνινη κούκλα. Την είχε φτιάξει η γιαγιά της με τα γερασμένα και ρυτιδιασμένα χέρια της. Στη θέση των ματιών, είχε ράψει δυο μαύρα κουμπιά. Το κορίτσι, προσπαθώντας να δείξει στα αδέρφια της πώς κοιμίζονται τα μωρά, κρατούσε ένα μικρό ξυλάκι και το έβαζε στο στόμα της κούκλας, προσποιούμενη πως της έδινε γάλα.

Η Τασούλα, η δεύτερη στη σειρά, καθόταν μαζί με τον Παύλο. Μέσα στα μικρά χεράκια τους κρατούσαν από ένα κολοκύθι και μια μελιτζάνα, προσπαθώντας να καρφώσουν τέσσερα ξυλαράκια σε κάποιο σημείο για πόδια, θέλοντας μ' αυτόν τον τρόπο να κατασκευάσουν δυο ζωάκια. Αφού κατάφεραν κι έβαλαν τα ξυλάκια, προσπάθησαν να φτιάξουν τη μύτη και τα μάτια όπως τους είχε δείξει η αγαπημένη τους γιαγιά. Ήθελαν να προλάβουν

να τα τελειώσουν, για να τα δει η μαμά τους και να δεχτούν την επιβράβευσή της. Τελειώνοντάς τα, έτρεξαν ενθουσιασμένα κοντά της.

«Μαμά, μπαμπά, κοιτάξτε! Τα φτιάξαμε! Τα καταφέραμε!» φώναζαν ενθουσιασμένα και απλώνοντας τα χεράκια τους, έδειξαν το αποτέλεσμα των προσπαθειών τους, γελώντας ευτυχισμένα.

«Πάλι χαλάσατε τα λαχανικά!» τους μάλωσε η μάνα τους, τάχα θυμωμένη.

Πώς να τους θυμώσει, όμως, η Κατίνα; Ειδικά στον Παύλο, που ήταν ο πολυπόθητος γιος, είχε μεγάλη αδυναμία. Ήρθε τελευταίος, αν και θα ήλανε να ήταν το πρώτο τους παιδί. Η Τασούλα θυμόταν πως όταν ήρθε στον κόσμο ο αδελφός της, όλοι χαμογελούσαν και έδειχναν πολύ ευτυχισμένοι. Φιλιόντουσαν και αγκαλιαζόντουσαν συνεχώς.

«Είναι γιος, αποκτήσαμε αγόρι!» φώναζαν όλοι τους, χτυπώντας με ενθουσιασμό τα χέρια τους, τρέχοντας πέρα δώθε.

Είχαν αποκτήσει επιτέλους τον γιο. Τα κεράσματα πηγαينوέρχονταν στο σπίτι της γιαγιάς. Ο παππούς και ο Νίκος καμάρωναν για το νέο αρσενικό, που θα έφερε το ονοματεπώνυμό τους και θα διαίωνιζε τη γενιά τους. Στη μαμή έδωσαν μια πλεχτή ζακέτα για τον κόπο της, που την είχε φτιάξει η γιαγιά. Πρόσφεραν καρυδάκι γλυκό σε όσους βρέ-

θηκαν στο σπίτι, αλλά και μετά, όταν ερχόντουσαν όλοι για τα συχαρίκια. Είχε φτιάξει και τους υπέροχους παραδοσιακούς λουκουμάδες της.

«Μπράβο, γιε μου! Τα κατάφερες! Επιτέλους, έκανες τον γιο!» είχε πει ο παππούς και του χτυπούσε συνεχώς δυνατά την πλάτη, δείχνοντας την ικανοποίησή του. «Έφερες τον γιο μετά από δυο κόρες. Μπράβο σου, καμαρώνω για εσένα! Είσαι άξιος!» έλεγε με ενθουσιασμό, τσιτώνοντας το κορμί του περήφανα.

«Εύγε, γιόκα μου, είσαι αξιέπαινος», του είχε πει και η γιαγιά χαμογελώντας ευτυχισμένη. «Θα συνεχιστεί το όνομά μας».

Όλοι ήταν χαρούμενοι κι ευτυχισμένοι με τη γέννηση ενός αρσενικού στην οικογένειά τους, ξεχνώντας τις δύσκολες στιγμές αλλά και τα γουργουρητά της κοιλιάς τους.

ΣΤΑ ΧΡΟΝΙΑ ΤΗΣ ΝΤΡΟΠΗΣ

Ήθελε να ξεφύγει από τη μιζέρια της οικογένειας και του τόπου της. Οι προκαταλήψεις της κοινωνίας, όμως, θα την οδηγήσουν σε έναν γάμο δίχως αγάπη, σε μια ζωή στεγνή από όνειρα. Η Αναστασία καλείται καθημερινά να αντιμετωπίζει τον δήμιο της, τα ξεσπάσματα και τη βίαιη συμπεριφορά του, χωρίς να αντιδρά. Ξέρει πως η σωτηρία της βρίσκεται στα χέρια της, αλλά δεν έχει τη δύναμη να φύγει. Μέχρι που ένα τραγικό γεγονός, το πιο επώδυνο για μια γυναίκα και μια μάνα, θα τη βοηθήσει να ανακαλύψει ξανά το σθένος που κρύβει μέσα της. Θα περάσει από Συμπληγάδες, μα θα προσπαθήσει να μην συντριβεί, να μην πνιγεί. Η αγάπη και η τρυφερότητα, που θα της προσφέρει εκείνος που ποτέ δεν ξέχασε, θα την επαναφέρουν στην επιφάνεια.

Λένε πως ο χρόνος γιατρεύει τις πληγές. Μα για κάποιες πληγές, όμως, ίσως ο χρόνος να μην είναι ποτέ αρκετός. Γιατί πρέπει να αποδεχόμαστε την απώλεια, αλλά αυτό δεν σημαίνει πως ξεχνάμε...

Άραγε, θα καταφέρει να λυτρωθεί; Ή θα μείνει για πάντα αιχμάλωτη όλων εκείνων των στιγμών που τη γονάτισαν; Όλων εκείνων που χάθηκαν για πάντα χωρίς επιστροφή;

